

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 564/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. septembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti TONE s. r. o., Čučmianska dlhá 26, Rožňava, zastúpenej advokátkou JUDr. Jitkou Tutkovou, Mierová 94, Humenné, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prievidza č. k. 15 Er 662/2009-50 zo 4. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti TONE s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2016 doručená sťažnosť spoločnosti TONE s. r. o., Čučmianska dlhá 26, Rožňava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 Er 662/2009-50 zo 4. marca 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupuje ako oprávnená v exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom JUDr. Róbertom Tutkom, Čučmianska dlhá 26, Rožňava (ďalej len „súdny exekútor“), pod sp. zn. EX 1137/2013. Exekúcia sa vedie proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný“), a to o vymoženie sumy 18 506,01 €.

3. Napadnutým uznesením okresného súdu bola exekúcia podľa § 243f ods. 5 Exekučného poriadku zastavená z dôvodu, že sťažovateľka v zmysle § 243f ods. 1 Exekučného poriadku nedoplnila návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 Exekučného poriadku v lehote 30 dní odo dňa účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela“), t. j. najneskôr do 22. januára 2016.

4. V skutočnosti sťažovateľka návrh na vykonanie exekúcie v súlade s § 243f ods. 1 a § 39 ods. 4 Exekučného poriadku doplnila podaním z 20. januára 2016 označeným ako „*Doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie podľa § 243f Exekučného poriadku*“ Toto doplnenie osobne doručila súdnemu exekútorovi 21. januára 2016, pričom toto doplnenie bolo doručené okresnému súdu 3. marca 2016.

5. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti poukazuje na § 243f ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého v exekučných konaniach, ktoré sa začali pred účinnosťou tohto zákona a v ktorých sa odo dňa účinnosti tohto zákona vyžadujú pri podaní návrhu na vykonanie exekúcie náležitosti podľa § 39 ods. 4, je oprávnený povinný doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 do 30 dní odo dňa účinnosti tohto zákona.

6. Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu vyplýva, že podľa jeho názoru v lehote 30 dní je nutné doplniť návrh na vykonanie exekúcie priamo exekučnému súdu. Takýto výklad však podľa názoru sťažovateľky nemá oporu v zákone a je podľa nej zjavne

svojvoľný. Podľa jej názoru návrh na vykonanie exekúcie podáva oprávnený v zmysle § 36 ods. 2 Exekučného poriadku exekútorovi. Je teda logické, že ak citované ustanovenie hovorí o doplnení návrhu na vykonanie exekúcie bez toho, aby určovalo konkrétneho adresáta tohto doplnenia, je ním bez pochyb súdny exekútor. Opačný výklad je preto podľa nej arbitrárny a nezlučiteľný s princípmi právneho štátu.

7. Sťažovateľka na základe uvedených skutočností žiada vydať nález, v ktorom ústavný súd vysloví, že napadnutým uznesením okresného súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, toto uznesenie zruší, vec mu vráti na ďalšie konanie a prizná jej trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 €.

8. Sťažovateľka taktiež žiada o vydanie dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

11. O zjavnú neopodstatnenosť ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

13. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola exekúcia v zmysle § 57 ods. 2 a § 243f ods. 5 Exekučného

poriadku zastavená, pretože nedošlo k doplneniu návrhu na vykonanie exekúcie v lehote 30 dní od účinnosti novely, teda do 22. januára 2016.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

16. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

17. Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania veci vyžiadal od okresného súdu spisový materiál na vec sa vzťahujúci, ako aj vyjadrenie k sťažnosti.

Vo vyjadrení predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 541/16 z 12. mája 2016 doručeného ústavnému súdu 18. mája 2016 sa uvádza, že „*V čase rozhodovania súdu nebolo zákonnému sudcovi predložené podanie súdneho exekútora zo 17. 2. 2016 doručené súdu 3. 3. 2016, ktorým exekučnému súdu doručoval doplnenie návrhu oprávneného podľa § 243f ods. 1 Exekučného poriadku. Táto skutočnosť však nemá žiadny právny význam pre rozhodnutie súdu o zastavení exekúcie. Lehotu uvedenú v § 243f ods. 1 Exekučného poriadku, v ktorej má oprávnený do 30 dní doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 Exekučného poriadku, treba vykladať tak, že uvedené doplnenie návrhu musí oprávnený doručiť exekučnému súdu. Len tento orgán je oprávnený posúdiť doplnenie návrhu a následne rozhodnúť o zastavení exekúcie alebo pokračovaní exekúcie.*“

Výklad použitý sťažovateľom, že týmto subjektom je i súdny exekútor, je podľa vyjadrenia predsedu okresného súdu „*nesprávny a v priamom rozpore s § 251 ods. 4 s § 57 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého je procesná lehota zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Súdneho exekútora v tomto prípade nemožno považovať za doručovateľa. § 36 ods. 2 Exekučného poriadku upravuje osobitne postup pri podaní návrhu na vykonanie exekúcie, ktorého náležitosti posudzuje osoba exekútora a následne ho zákonom upraveným spôsobom predkladá súdu spolu so žiadosťou o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a exekučným titulom. Túto konštrukciu nemožno vzťahovať aj na osobitne upravenú povinnosť oprávneného doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 243f ods. 1 Exekučného poriadku.*

Preto pokiaľ do uplynutia 30 dňovej lehoty od účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z., t. j. do 22. 1. 2016 nebolo doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie doručené súdu alebo dané na prepravu (nie súdnemu exekútorovi), nastali dôvody na zastavenie exekúcie, pričom ani následné doručenie doplnenia návrhu oprávneným, či už priamo súdu alebo prostredníctvom súdneho exekútora nemôže mať žiadny vplyv na zastavenie exekúcie podľa § 243f ods. 5 Exekučného poriadku.“.

Tento výklad zodpovedá podľa predsedu okresného súdu aj «*účelu novely Exekučného poriadku vykonanej zákonom č. 438/2015 Z. z., ktorým bolo nepochybne účinne a urýchlene posilniť súdnu kontrolu pri vymáhaní pohľadávok zo spotrebiteľských vzťahov na základe zmenky, čomu zodpovedá aj pomerne prísna procesná lehota pre oprávnených na doplnenie návrhu. Prijatím názoru sťažovateľa by mohlo dochádzať k absurdným situáciám, keď aj po viacerých mesiacoch, resp. rokoch môžu byť exekučnému súdu podsúvané doplnenia návrhov na vykonanie exekúcie doručené súdnemu exekútorovi „v zákonnej lehote“ a tento ich súdu doručí s oneskorením bez inej zákonnej lehoty, a to napríklad aj po uplynutí niekoľkých mesiacov až rokov.*

Len ak by sťažovateľ doručil súdu doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie do 22. 1. 2016 mohlo to pre sťažovateľa privodiť dôsledok - možné pokračovanie v exekúcii. Je neprijateľný výklad sťažovateľa pokiaľ tvrdí, že včas doručil doplnenie návrhu súdnemu exekútorovi, čím si splnil zákonnú povinnosť riadne a včas, pretože aj z podacej pečiatky

súdneho exekútora z 21. 1. 2016 z doplnenia návrhu nevyplýva, akým spôsobom bolo toto podanie doručené súdnemu exekútorovi, či osobne alebo poštou, čo vnáša pochybnosti o pravdivosti údajov o čase a spôsobe doručenia tohto podania, a to najmä s poukazom na vzťah oprávneného a osoby súdneho exekútora. Je evidentné, že oprávnený vypracoval doplnenie návrhu 20. 1. 2016, toto mal predložiť súdnemu exekútorovi 21. 1. 2016, pričom súdny exekútor uvedené podanie prípisom zo 17. 2. 2016 doručil súdu poštou až 3. 3. 2016. Súdny exekútor má podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku povinnosť predložiť vec súdu bezodkladne po tom, ako nadobudne pochybnosti alebo zistí, že sú dôvody na zastavenie exekúcie alebo čiastočné zastavenie exekúcie. Je zrejmé, že súdny exekútor si túto povinnosť v danej veci nesplnil, a to preto, že oprávnený doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie pravdepodobne nedoručil súdnemu exekútorovi v zákonnej lehote.

I keby oprávnený doplnil návrh na vykonanie exekúcie včas na súde, rozhodnutie exekučného súdu by bolo totožné a súd by exekúciu zastavoval z dôvodov podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku, pretože dohodu o vydaní a vyplnení biankozmenky treba považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Keďže zmenkový súd vôbec neskúmal spotrebiteľskú zmluvu, plnenie z ktorej bolo zabezpečené predloženou zmenkou, je nepochybné, že nebolo v základnom konaní prihliadnuté na prípadné neprijateľné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, prípadne na rozpor s dobrými mravmi alebo zákonom. Keďže v danej veci oprávnený nepreukazuje, že nie je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku s poukazom na § 243f ods. 4 Exekučného poriadku, súd vychádza z prezumpcie dôvodu na zastavenie exekúcie podľa § 243f ods. 6 Exekučného poriadku a podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku.».

18. Predmetné vyjadrenie predsedu okresného súdu bolo výzvou ústavného súdu z 19. mája 2016 (doručenou 30. mája 2016) zaslané sťažovateľke na zaujatie stanoviska, ktorá však túto možnosť nevyužila a v lehote určenej ústavným súdom, ako ani do dňa predbežného prerokovania veci tak neurobila.

19. Podľa názoru okresného súdu za správny treba považovať taký výklad, podľa ktorého malo byť doplnenie návrhu doručené v zákonnej lehote priamo okresnému súdu, čo sa však nestalo, a preto bola exekúcia právom zastavená.

20. Sťažovateľka je presvedčená, že doplnenie návrhu na začatie exekúcie bolo podané včas, keď ho doručila v zákonnej lehote súdnemu exekútorovi, pričom nie je jej vinou, že súdny exekútor predložil jej návrh okresnému súdu o niekoľko týždňov neskôr, teda dávno po uplynutí zákonnej lehoty, pričom v čase jeho rozhodovania sa toto nachádzalo v súdnom spise.

21. Z pohľadu ústavného súdu je potrebné uviesť, že dotknuté ustanovenia Exekučného poriadku nedávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, komu má byť doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie v danom špecifickom prípade v zákonnej lehote doručené, teda či má byť doplnenie doručené priamo okresnému súdu alebo postačuje, ak bude doručené súdnemu exekútorovi, ktorý má povinnosť bezodkladne podanie predložiť súdu.

22. Za uvedeného stavu nemožno právne závery okresného súdu považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené, čo znamená, že ústavný súd nemá dôvod do záverov okresného súdu zasiahnuť. Samotná skutočnosť, že sťažovateľka má na vec odlišný právny názor, bez ďalšieho nezakladá porušenie označených článkov ústavy a dohovoru.

23. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že sťažovateľka (ako to vyplýva z predmetu jej činnosti) okrem iného obchoduje s pohľadávkami a zaoberá sa aj ich vymáhaním vo väčšom rozsahu. Za tohto stavu možno od nej oprávnene očakávať dostatočnú odbornú starostlivosť a predvídavosť pri vybavovaní takejto agendy. Preto pri náležitej opatrnosti a predvídavosti sťažovateľka mala predpokladať aj možný odlišný výklad sporných ustanovení a v súlade so zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* doplnenie návrhu podať v zákonnej lehote nielen súdnemu exekútorovi, ale aj okresnému súdu.

24. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

25. V nadväznosti na tento záver sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími požiadavkami sťažovateľky (napr. návrhom na vydanie dočasného opatrenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2016